

**MARINE BAND OF THE
ROYAL NETHERLANDS NAVY**
CONDUCTOR MAJOR ARJAN TIEN
GEORGE GERSHWIN PIANO

CHANNEL CLASSICS

CCS 42920

RHAPSODY IN NAVY BLUE | ORIGINALS
GERSHWIN COPLAND CORIGLIANO BARBER IVES MELILLO BENNETT

ARJAN TIEN

Arjan Tien, winner of the first prize 'Rotary-Faller' at the competition of the International Conducting Master Class in La Chaux-de-Fonds – Switzerland 1997, performs in Europe, Asia, South America and Africa, and works with internationally established orchestras such as, the Netherlands Radio Philharmonic, the Netherlands Symphony, the Arnhem Philharmonic, the North Netherlands Symphony, the South Netherlands Philharmonic, the Metropolitan orchestra and the Residentie Orchestra; the Royal Bangkok Symphony, the WDR Funkhausorchester, the Bilkent Symphony and Antalya Symphony Orchestra, the Orchestre Symphonique Bienne, the Belgrade Philharmonic, the KwaZulu Natal Philharmonic, Johannesburg Philharmonic, Cape Town Philharmonic and the Chamber Orchestra of South Africa.

He served as the artistic director and principal conductor of the Magogo Chamber Orchestra from 2006 to 2012 putting together highly adventurous and innovative programs, including over sixty (world) premiers. From 2008 to 2016, he also was the principal conductor of the Athenaeum Chamber Orchestra at the Royal Conservatoire in The Hague. In 2017 the Marine Band of the Royal Netherlands Navy has appointed maestro Tien as its

principal conductor and music director.

Tien studied violin with Philipp Hirschhorn and viola with Ron Ephrat at the Utrecht Conservatory and obtained his diploma *with distinction*. From 1992 to 2005 he was a member of the Radio Philharmonic Orchestra, and he made his solo debut with the Salzburg Chamber Soloists in São Paulo and Vitória -Brazil. He studied conducting with George Hurst in the United Kingdom, with Roberto Benzi in France and Switzerland, and with Jean Fournet in the Netherlands.

He has been invited to conduct operas by Verdi, Puccini, Mascagni, Rossini, Donizetti, Mozart, Bizet, Purcell and Menotti etc. by opera houses such as the Dutch Touring Opera, Opera South, Opera Spanga, the Wermland Opera Sweden, and serves as the artistic adviser to the Gauteng Opera.

Arjan Tien has frequently been recorded by labels such as Decca Records, Universal Music, Sony BMG – Heita Records and Brilliant Classics in a wide range of repertoire. Musicians and critics alike appreciate his interpretations for their warmth, energy and sensitivity, and he is widely considered to be one of the most versatile conductors of his generation.

Maestro Tien is professor of orchestral conducting at the Maastricht Conservatory.

Arjan Tien (photo Louis Meulstee)

MARINE BAND OF THE ROYAL NETHERLANDS NAVY 75 YEARS OF MUSICAL EXCELLENCE

Traditionally music played an important role within the rich history of the Dutch navy. Commands aboard ships and in barracks ashore were given by drums, bugles and fifes. During long voyages music was often made by ship's bands. In 1864 these bands transformed into the official Staff Band of the Royal Navy which existed until the beginning of World War II. In August 1945 the Marine Band of the Royal Netherlands Navy became the successor of the pre-war Staff Band and subsequently based at Rotterdam from then on. Besides the traditional repertoire and marching music, a large selection of popular sheet music left behind in the Netherlands by a US Army Band formed an important and very welcome addition. Thanks to the almost weekly radio broadcasts, the initial recordings and many performances, the Marinierskapel (as is the Dutch name) soon became well-

known. Warmly acclaimed wherever it appears in the Netherlands – from small theatres or sports centers to exclusive concert halls, on parades and present-day social media. The Band also acquired an international reputation as musical ambassadors of goodwill and as a highly valued military band appearing before enthusiastic audiences abroad. In 1954 New York and Washington were visited for the first time and the ensuing recordings of music by Paul Yoder, John Philip Sousa, famous international marches and other wind band repertoire by US composers were highly appreciated.

This album with American repertoire – never recorded before by the Marinierskapel – is therefore a fitting sequel in a series with international originals. Illustrating perfectly its versatility and interpretation of a widely varying repertoire as is the motto of the Netherlands Marine Corps:

Qua Patet Orbis, 'As far as the world extends'.

translation: Beatrix Pratley

RHAPSODY IN NAVY BLUE ORIGINALS

What makes American music so recognizably American, including the compositions for wind instruments on this special album? Is it because it mirrors a multicultural nation? A nation of migrants from across the world, of slaves, and, not to forget, of the original Indian inhabitants?

In American music of the twentieth and twenty-first centuries, these cultures and styles seem to encounter one another and intermingle, stretching from Charles Ives through Aaron Copland to John Adams. In contrast to Europe, traditions in America are less firmly anchored historically, since the nation is relatively young and its musical history much shorter. Classical music in Europe was once something of a sacred bastion, as became quite clear in the 1920s and 1930s, when that world was often shaken up by composers who liked to dilute their classical creations with generous dashes of jazz. Among them were Maurice Ravel, Francis Poulenc, Arthur Honegger, Darius Milhaud and Paul Hindemith. At first there was resistance in the USA to the influence of jazz and blues on classical music, as experienced by Aaron Copland, who decamped for some time to Mexico. But the crossing between 'serious' and 'light' gradually became fluent in America, and audiences generally came to acknowledge that music may be well-sounding and rhythmically catching.

The present album offers a fine sampling of music from the USA for wind band, and illustrates this typical, multicoloured American amalgam of folk music, religious hymns, jazz, blues, marches and other military music. The programme opens with a piece by the youngest of the seven composers featured, the versatile **Stephen Melillo**. Born in 1957, he studied in New York and Boston, and over the decades he has become a prominent teacher, conductor, composer of numerous works for military band and orchestra (including three symphonies), author of children's books, and creator of tunes for computer games and soundtracks for football clubs. In October 1999 Stephen Melillo was phoned in the space of just one week by three School Band directors, all of which had suffered the loss of a young player and wished to commission a commemorative piece. After initially declining, the three

requests made him change his mind, and he composed *A Sending*. Melillo has explained that this title is a play on the words ‘ascending’ and ‘a sending’ (wishing someone a safe journey): “A Sending was composed for those individuals who must carry on in spite of their loss.”

The next piece takes us back two generations to **Robert Russell Bennett** (1894-1981), one of the greatest composers and arrangers on New York’s Broadway. Between 1920-1976 he created the music for more than three hundred shows, and made arrangements for George Gershwin, Cole Porter, Irving Berlin, Richard Rodgers, Jerome Kern and Frederick Loewe. In 1918-1919 he led a US Infantry Band in Camp Funston. Like Copland, Bennett travelled to Europe to study composition with Nadia Boulanger, before moving to Hollywood and writing the music for more than thirty films. The *Suite of Old American Dances* was inspired by a concert by the Goldman Band which Bennett attended in 1948. Their performance made Bennett aware of “all the beautiful sounds the American concert band could make that it hadn’t yet made.” The original title of the suite was *Electric Park*, after the Kansas City Park which Bennett knew as a child. In his own words: “Electric Park...was a place of magic to us kids. The tricks with big electric signs, the illuminated fountains, the big band concerts, the scenic railway and the big dance hall – all magic. In the dance hall all afternoon and evening you could hear the pieces the crowds danced to, and the five movements of my piece were samples of the dances of the day.” In his suite Bennet perfectly conjures up the style and spirit of dance music around the turn of the twentieth century.

Samuel Barber (1910-1981) was not a pronounced avant-gardist of American music like Charles Ives and John Cage, but his predilection for late romanticism gained him wide recognition in his country. He grew up among singers, and his aunt was the celebrated opera contralto Louise Horner, who was affiliated to the Metropolitan Opera. Samuel Barber was the leading American composer between the two World Wars. His *Commando March*, written in 1943, was bound up with the war, and was premiered that year by the Army Air Force Technical Training Command Band. A recording by the Edwin Franko Goldman Band was broadcast

worldwide under the auspices of the Office of War Information. The orchestral version was first performed by the Boston Symphony Orchestra under Serge Koussevitzky on 29 October 1943.

Unlike Samuel Barber, **Aaron Copland** (1900-1990) was a prominent representative of modern American composition. Born of Jewish parents from Poland and Lithuania, Copland was to become a famous American composer, teacher, conductor and pianist. From his birthplace New York he travelled to Europe to study extensively, with Nadia Boulanger among his teachers. Back home he caused a public scandal in 1926 with his jazzy *Concerto for Piano and Orchestra*, but took little notice of the criticism. He had to have his *Symphonic Ode* performed in Mexico, the prestigious American orchestras having refused to play this blues-based piece. Driven by idealism, Copland turned from the exclusive modern music scene to a wider audience. “On the one hand I’m a strict-ascetic, intellectual modernist, and on the other an accessible, popular composer”, as he described himself in an interview in 1984. Even before World War II he began to develop an accessible style for film, radio, ballet companies and schools, in which he embraced his native roots increasingly. A good example is *Appalachian Spring*, a ballet written for the choreograph Martha Graham and winner of a Pulitzer Prize in 1945. For part of the ballet Copland made use of the Shaker song ‘*Tis the Gift to be Simple*, dating from 1848. He made a version of these *Variations on a Shaker Melody* for wind band in 1956, employing a generally tonal and folksong-like idiom. Copland’s motto was “You shouldn’t give the public what they want, but no more than they can endure either”.

Equally accessible is the *Fanfare for the Common Man*, a short piece composed in 1942 at the request of Eugene Goossens, chief conductor of the Cincinnati Symphony Orchestra. Goossens asked various American composers to write a short fanfare reflecting the mood of the time. Copland found inspiration in a speech by the then vice-president Henry A. Wallace, in which he described the twentieth century as “the century of the man in the street”. Copland’s spirited fanfare was the only one of the set to become a regular repertoire piece and even an alternative American national anthem. Bernstein described it as the world’s leading hit tune.

“I think it is the job of the composer to reach out to his audience with every means at his disposal.” Thus the words of **John Corigliano** (born in 1938), the American composer who writes overtly romantic music, in traditional tonality and with a sense of drama. He was awarded an Oscar for music which went worldwide, his soundtrack for *The Red Violin* (1998), produced by François Girard. In his *Gazebo Dances* Corigliano reminisces on summer evening concerts with wind music in pavilions (gazebos) in the American countryside. The set of dances on this recording features a Rossini-like Overture, a stiff-legged Waltz (rarely in triple time), an Adagio with long-spun lines, and finally an Italian spring dance, the Tarantella.

In the music of **Charles Ives** (1874-1954) the traditions and contradictions of middle-class America at the turn of the twentieth century are strongly evident. Frequently drenched in polytonality, we hear the marches, hymns and folksongs that Ives heard in his youth at festive parades and church services in his native region of New England, but now distorted as if reflected in a fairground mirror. The most influential person in Ives's life was his father, who was leader of the Danbury Cornet Band in Danbury (Connecticut). The march *Omega Lambda Chi* was intended for the spring parade of the fictive brotherhood 'Omega Lambda Chi' in 1896. During the parade the freshmen of Yale University could get to enjoy a drink and a cigar in the company of 'members of the higher class'. The melody of the fictive brotherhood song is *Sailing, Sailing*.

Emblems by **Aaron Copland** was composed in response to a commission by the College Band Directors National Association: “The purpose of this commission is to enrich the band repertory with music that is representative of the composer's best work, and not one written with all sorts of technical or practical limitations.” In his clarification Copland writes: “Keeping Mr. Wilson's injunction in mind, I wanted to write a work that was challenging to young players without overstraining their technical abilities. The work is tripartite in form: slow-fast-slow, with the return of the first part varied. Embedded in the quiet, slow music the listener may hear a brief quotation of a well-known hymn tune, *Amazing Grace*, published by William Walker in *The Southern Harmony* in 1835.”

The album concludes with music by **George Gershwin** (1898-1937), the American composer who became famous for his subtle mix of classical music and the emerging jazz of his day. Born in New York as the son of Russian-Jewish immigrants, Gershwin became known around 1916 for his songs to texts by his brother Ira. National recognition followed with his successful Broadway musicals. But he continued to see himself as a serious ‘classical’ composer, and in his *Rhapsody in Blue*, *Piano Concerto in F major* and *American in Paris* he aimed to combine the worlds of classical music and jazz. When Gershwin was commissioned to write a concerto-like work for a jazz evening with the band leader Paul Whiteman, he found inspiration in the rhythm and rattle of the Boston train: “I suddenly hear[d], and even saw on paper – the complete construction of the Rhapsody, from beginning to end...I heard it as a sort of musical kaleidoscope of America, of our vast melting pot, of our unduplicated national pep, of our blues, our metropolitan madness.” The premiere was a resounding success, from the now world-famous opening clarinet glissando, through the entry of the pianist (Gershwin himself at the first performance), to the blues and jazzy riffs. In his *Rhapsody in Blue* Gershwin created a striking musical portrait of New York City.”

Clemens Romijn
translation: Stephen Taylor

Jan Bouman (photo Frank Kramer)

GERSHWIN, JAN BOUMAN AND THE PIANOLA

Jan Bouman played the French horn in the Netherlands Philharmonic Orchestra. On the lookout for a new piano, he came across a pianola, a mechanical instrument with a reputation as a musical absurdity. As a professional musician he posed himself the question whether the pianola could be employed in a wide repertoire. In so doing he became quite captivated by this unique, late-nineteenth-century invention. The first pianolas were constructed as a separate fitting, later to be usually replaced by a permanent, internal mechanism. Together with their music rolls, they remained in production until the early 1930s. Considerable skill was required to transform music scores into mathematical patterns on the pianola roll.

Gershwin's *Rhapsody in Blue* is executed on this album with the aid of a separate fitting, made by the American Aeolian company. It is a remarkable apparatus: little felted levers, resting on the keys of the piano like the pianist's fingers, are activated by the perforations in the music roll, which trigger small exhaust-valves linked to a wind reservoir in which a degree of under pressure is

maintained by the player's feet. The greater the under pressure, the louder the sound. The operator, the pianolist, must acquire the proficiency of a pianist in terms of rapidity and refinement of touch. Most of the perforated rolls were executed on the basis of sheet music. They are consequently in strict time, lacking tempo changes, rubato and phrasing. The operator creates such nuance during performance by means of the tempo-handle, a rod linked to the pedal of the pianola.

The music roll employed on this album is a registration of George Gershwin's own playing. The timing and duration of the notes and the use of the pedal are therefore predetermined by him. But the pianolist, controlling the roll's movement with his feet, determines the dynamics, including the accents, by treading more or less energetically. With the right hand he operates the tempo regulator and the dynamics of the high and low notes of the piano, while with the left hand he operates a little handle linked to the right pedal of the piano. Wrong notes are virtually ruled out. But at the same time the instrument obliges the pianolist to devote full attention to a musically satisfying interpretation.

On the present recording the *Rhapsody in*

Blue is heard in the original version, as performed at the 1924 premiere by Paul Whiteman's jazz band, and scored for two clarinets, oboe, three saxophones, two horns, two trumpets, two trombones, tuba, percussion, banjo, violins and double bass. A piano roll made in 1925, featuring the composer as soloist, was discovered by chance. There was just one problem, however, for the roll comprised not only the solo part but also the accompanimental (piano) part. The approximately 5000-6000 little perforations were sealed by Jan Bouman, and the result is nothing less than a revelation. Gershwin proves to be a capricious soloist, and much more jazzy than present-day concert pianists, who often render a 'romanticized' version of the piece. Another surprise, and highly convincing too, are the THREE final chords of the first movement, which today are always omitted.

In the words of Major Arjan Tien: "We can now enjoy Gershwin's interpretation on a piano roll of his own playing. Conspicuous is the enormous, extreme freedom that he takes with his own character directions such as *meno mosso e poco scherzando*, which is 'outside' the tempo and more like *molto scherzando*. The *mesa di voce* (crescendo – decrescendo) too is pronouncedly interpreted as *rubato* rather than simply as louder and softer. What is more, he takes great liberty with the phrasing, sometimes on the verge of being unrhythmical, which for us as accompanists was no mean challenge."

On 26 January 2020, under the baton of Major Tien, The Marine Band of the Royal Netherlands Navy and Gershwin, assisted by the operator Jan Bouman, presented this restored version of *Rhapsody in Blue* in the Amsterdam Concertgebouw.
More information: www.pianola.nl

RHAPSODY IN NAVY BLUE ORIGINALS

Wat maakt Amerikaanse muziek zo herkenbaar Amerikaans, ook de muziek voor blazers op dit bijzondere album? Is dat omdat ze de spiegel is van een multiculturele natie? Van een land van migranten uit de gehele wereld, van slaven en niet te vergeten van de oorspronkelijke Indiaanse bewoners?

In Amerikaanse muziek van de twintigste en eenentwintigste eeuw lijken die culturen en stijlen zich te vinden en te vermengen, van Charles Ives via Aaron Copland tot en met John Adams. Anders dan in Europa zijn in Amerika tradities historisch minder sterk verankerd omdat het een relatief jonge natie is met een veel kortere muziekgeschiedenis. Dat klassieke muziek een soort heilig bastion was in Europa bleek in de jaren 1920 en 1930, toen er geregeld opschudding ontstond door componisten die hun klassieke creaties aanlegden met gulle scheuten jazz, zoals Maurice Ravel, Francis Poulenc, Arthur Honegger, Darius Milhaud en Paul Hindemith. In de VS was er aanvankelijk weliswaar weerstand tegen invloeden van jazz en blues in de klassieke muziek, zoals Aaron Copland ervoer, en om die reden maar tijdelijk uitweek naar Mexico. Maar gaandeweg werden de overgangen tussen 'ernstige' en 'lichte' in de VS vloeiend. Muziek mag ook welluidend en ritmisch meeslepend zijn, is de algemene opvatting.

Dit album brengt een mooie staalkaart van Amerikaanse muziek voor harmonie-orkest, en laat dat typisch veelkleurige amalgaam uit de VS horen: volksmuziek, religieuze hymnes, jazz, blues en marsen en andere militaire muziek. Het programma opent met muziek van de jongste van de zeven componisten, de veelzijdige **Stephen Melillo** (1957-). Hij studeerde in New York en Boston en is inmiddels al decennia een befaamd muziekpedagoog, dirigent, componist van talrijke werken voor harmonieorkest en orkest – waaronder drie symfonieën -, auteur van kinderboeken, en componist van tunes voor computergames en soundtracks voor voetbalclubs. In oktober 1999 werd Stephen Melillo in één week gebeld door drie dirigenten van verschillende schoolbands. Bij alle drie was een jeugdige speler overleden. Of Melillo een herdenkingswerk zou willen schrijven. Nadat hij eerst nee

had gezegd, bedacht hij zich na de drie verzoeken, en componeerde *A Sending*. In zijn toelichting legt Melillo uit dat die titel een woordspeling is van de woorden ‘ascending’ (opstijgen) en ‘a sending’ (iemand een veilige reis wensen). “Het werk is bedoeld voor diegenen die moeten doorgaan ondanks hun verlies.”

Dan muziek van zo’n twee generaties eerder, van **Robert Russell Bennett** (1894-1981). Hij was een van de grootste componisten en arrangeurs voor Broadway in New York. Tussen 1920 en 1976 schreef Bennett muziek bij meer dan driehonderd shows, en was hij arrangeur voor George Gershwin, Cole Porter, Irving Berlin, Richard Rodgers, Jerome Kern en Frederick Loewe. In 1918 en 1919 was hij leider van een US Infantry Band in Camp Funston. Net als Copland reisde Bennett naar Europa om compositie te studeren bij Nadia Boulanger, verhuisde naar Hollywood en schreef muziek bij meer dan dertig films. De *Suite of Old American Dances* is geïnspireerd op een concert van de Goldman Band dat Bennett in 1948 bijwoonde. Het optreden maakte Bennett bewust van “alle mooie geluiden die de Amerikaanse concertband kon maken die het nog niet had gemaakt.” Oorspronkelijk heette de suite ‘Electric Park’, naar het Kansas City Park dat Bennett als kind bezocht. Bennett: “Electric Park...was een magische plek voor ons kinderen. De trucs met grote elektrische borden, de verlichte fontein, de bigband-concerten, de scenische spoorweg en de grote danszaal – allemaal magie. In de danszaal kon je de hele middag en avond de stukken horen waarop de menigte danste, en de vijf delen van mijn stuk waren voorbeelden van de dansen van de dag.”

In zijn suite heeft Bennett de stijl en de geest van de dansmuziek van rond de eeuwwisseling perfect weergegeven.

Samuel Barber (1910-1981) behoorde niet tot de uitgesproken avant-gardisten van de Amerikaanse muziek, zoals Charles Ives en John Cage. Maar doordat hij de laat-Romantiek omarmde, kreeg hij in zijn land brede erkenning. Barber groeide op in een zangmilieu, zijn tante was de beroemde aan de Metropolitan Opera verbonden operazangeres (contra-alt) Louise Homer. Samuel Barber was de belangrijkste Amerikaanse componist van tussen de twee wereldoorlogen. Verbonden met de oorlog was zijn *Commando March* uit 1943, die voor het eerst werd uitgevoerd door

de Army Air Force Technical Training Command Band datzelfde jaar. De opname door de Edwin Franko Goldman Band werd wereldwijd uitgezonden onder auspiciën van het Office of War Information. De orkestversie beleefde haar eerste uitvoering door het Boston Symphony Orchestra en Serge Koussevitzky op 29 oktober 1943.

In tegenstelling tot Samuel Barber was **Aaron Copland** (1900-1990) een belangrijke tegenwoordiger van het moderne Amerikaanse componeren. Als zoon van joodse ouders uit Polen en Litouwen ontwikkelde Copland zich tot een befaamde Amerikaanse componist, muziekpedagoog, dirigent en pianist. Vanuit zijn geboorteplaats New York was Copland voor een uitgebreide muziekstudie naar Europa getogen, onder andere bij Nadia Boulanger. Terug in Amerika veroorzaakte hij in 1926 een publiek schandaal met zijn jazzachtige Concerto for piano and orchestra, maar trok zich weinig aan van de kritiek. Zijn Symphonic Ode, gebaseerd op een blues thema, moest hij noodgedwongen laten uitvoeren in Mexico, omdat de prestigieuze Amerikaanse orkesten het niet wilden spelen. Uit idealisme wendde Copland zich van de exclusieve moderne muziekscène meer naar het brede publiek. “Ik ben aan de ene kant een streng-ascetische, intellectuele modernist en aan de andere kant een toegankelijke populaire componist”, zo typeerde Aaron Copland zichzelf in een interview uit 1984. Nog voor de Tweede Wereldoorlog was hij begonnen in een toegankelijke stijl te componeren voor de film, de radio, balletgezelschappen en scholen, en ging hij zich meer en meer bezinnen op zijn vaderlandse roots. Een goed voorbeeld daarvan is *Appalachian Spring*, een ballet geschreven voor de choreograaf Martha Graham, en winnaar van een Pulitzer Prize in 1945. Voor een deel van het ballet gebruikte Copland het Shaker lied *'Tis the Gift to be Simple* uit 1848. En van deze *Variations on a Shaker Melody* maakte hij in 1956 een zetting voor blaasorkest, muziek die overwegend tonaal en volksliedachtig klinkt. Coplands motto: “Je moet het publiek niet geven wat het wil, maar ook niet meer dan het kan verdragen.”

Toegankelijk is ook de *Fanfare for the Common Man*, een kort werk in 1942 geschreven op verzoek van Eugene Goossens, de chef-dirigent van het Cincinnati Symphony Orchestra. Die had verschillende Amerikaanse componisten gevraagd

een korte fanfare te schrijven die de geest van de tijd weer zou geven. Copland liet zich inspireren door een speech van de toenmalige vicepresident Henry A. Wallace die de twintigste eeuw de 'eeuw van de gewone man' noemde. De levendige fanfare van Copland hield als enige stand in het repertoire en groeide zelfs uit tot een alternatief Amerikaans volkslied. Bernstein noemde het werk 's werelds leidende hit-tune.

"Ik denk dat het de taak van de componist is om met alle mogelijke middelen zijn publiek te bereiken." Dat zijn woorden van **John Corigliano** (1938-), de Amerikaanse componist die openlijk romantische muziek schrijft, zich houdt aan tonaliteit en gevoel voor drama heeft. Een Oscar kreeg hij voor muziek die de wereld over ging, de filmmuziek bij *The Red Violin* (1998) van regisseur François Girard. In zijn *Gazebo Dances* herinnert Corigliano aan de zomeravondconcerten met blaasmuziek in paviljoens (gazebo's genoemd) op het Amerikaanse platteland. In deze set dansen zijn achtereenvolgens te horen een Rossini-achtige Overture, een houterige Wals (slechts zelden in driekwartsmaat), een Adagio met lang getrokken lijnen, en ten slotte een Italiaanse springdans, Tarantella.

In de muziek van **Charles Ives** (1874-1954) klinken heel sterk de tradities en tegenstrijdigheden door van het burgerlijke Amerika eind negentiende, begin twintigste eeuw. Vaak gedrenkt in polytonaliteit trekken de marsen, hymnes en volksliedjes voorbij die Ives in zijn jeugd hoorde tijdens de feestelijke parades en kerkdiensten in zijn geboortestreek New England, maar vervormd als in een gebogen spiegel. De meest invloedrijke figuur in zijn leven was zijn vader, leider van de Danbury Cornet Band in Danbury (Connecticut). De mars *Omega Lambda Chi* was bedoeld voor de lenteparade van de fictieve broederschap 'Omega Lambda Chi' uit 1896. Tijdens de parade konden de eerstejaars van Yale University leren genieten van een drankje en sigaren samen met 'leden van de hogere klasse'. De melodie van het fictieve broederschapslied is *Sailing, Sailing*.

Emblems van **Aaron Copland** ontstond als een opdrachtwerk voor de College Band Directors National Association: 'Het doel van deze opdracht is om het band-repertoire te verrijken met muziek die representatief is voor het beste werk van de

componist, en niet geschreven met allerlei technische of praktische beperkingen.’ Copland in zijn toelichting: “Het werk in drie segmenten vraagt veel van de jonge spelers waar het voor bedoeld is, maar zonder ze technisch te overbelasten... Ingebed in de rustige, langzame muziek kan de luisteraar een kort citaat horen van de bekende hymne *Amazing Grace* uit 1835.”

Ten slotte muziek van **George Gershwin** (1898-1937), de Amerikaans componist die bekend werd door zijn subtiële mix van klassieke muziek en de opkomende jazz van zijn tijd. Geboren in New York als zoon van Russisch-Joodse immigranten, werd Gershwin rond 1916 bekend als componist van liedjes waarvoor zijn broer Ira de teksten schreef. Landelijke faam kreeg hij in Amerika door zijn succesvolle musicals voor Broadway. Maar Gershwin zag zichzelf meer als een serieuze ‘klassieke’ componist, en wilde in zijn *Rhapsody in Blue*, het *Pianoconcert in F* en zijn *American in Paris* de wereld van klassiek en jazz nader tot elkaar brengen. Toen Gershwin de opdracht kreeg voor een concertachtig stuk voor een jazz-avond met bandleider Paul Whiteman, vond hij inspiratie in het ritme en het gerammel van de Bostonse trein: “Ik hoorde het als een soort muzikale caleidoscoop van Amerika, van onze enorme smeltkroes, van onze ongecompliceerde nationale pep, van onze blues, onze grootstedelijke waanzin.” De première was een groot succes, van het inmiddels wereldberoemde glissando van de klarinetopening, via de inzet van de pianist (bij de première Gershwin zelf), tot de blues en jazzy riffs. Met zijn *Rhapsody in Blue* heeft Gershwin een treffend muzikaal portret van New York City afgeleverd.

Clemens Romijn

GERSHWIN, JAN BOUMAN EN DE PIANOLA

Jan Bouman was als hoornist verbonden aan het Nederlands Philharmonisch Orkest. Op zoek naar een piano kocht hij min of meer toevallig een pianola, een mechanisch instrument dat de reputatie heeft een muzikaal ounding te zijn. Hij wilde als beroepsmusicus onderzoeken of de pianola mogelijkheden zou kunnen bieden voor een breed muziek-repertoire. Zo raakte hij min of meer ‘verslinder’ aan dit unieke instrument dat tegen het eind van de 19^e eeuw werd ontwikkeld. De eerste pianola’s werden uitgevoerd als voorzetapparaat voor de piano. Later werden ze meestal in de piano ingebouwd. Pianola’s en de bijbehorende muziekrollen werden gemaakt tot in het begin van de 30-er jaren van de vorige eeuw. Het vereist veel vakmanschap om muziekpartituren om te zetten in het wiskundige beeld van de pianolarol.

Gershwins *Rhapsody in Blue* klinkt op dit album op een voorzetapparaat van het merk ‘Aeolian’ dat werd gebouwd in Amerika. Een voorzet pianola is een merkwaardig instrument: met vilt beklede hefboompjes rusten als vingers van een pianist op de toetsen van een piano of vleugel. Zodra ze door de perforaties in de muziekrol worden aangestuurd,

komen ze in beweging. Dat gebeurt via kleine balgjes, die worden leeggezogen vanuit een luchtreservoir, dat de bespeler met zijn voeten op een zekere onderdruk houdt. Hoe groter de onderdruk, des te luider zal de toon of het akkoord klinken. De bespeler, de pianolist, moet leren de aanslagsterkte net zo snel en verfijnd te beheersen als een pianist. De meeste muziekrollen werden gemaakt aan de hand van bladmuziek, strak in de maat. Er stonden geen tempowisselingen, rubato en fraseringen in de muziekrol. De bespeler brengt deze verfijningen tijdens zijn muzikale uitvoering zelf aan met de *tempo handle*, een stang die is verbonden aan het pedaal van de pianola.

De muziekrol die bij deze opname werd gebruikt is een registratie van George Gershwin zelf. Het moment en de duur van toonaanslagen en pedaalgebruik zijn door hem vastgelegd. Maar de pianolist, die met zijn voeten de rol in gang zet, bepaalt de dynamiek, waaronder de accenten, door al dan niet harder of zachter te trappen. Met de rechterhand bedient hij de temporegelaar en de dynamiek van de hoge en de lage kant van de vleugel, met de linkerhand bedient hij via een hendeltje het rechterpedaal van de vleugel. Misslagen zijn nauwelijks mogelijk. Maar tegelijk legt het instrument aan de pianolist de verplichting op om alle aandacht

te schenken aan een muzikaal verantwoorde interpretatie.

De *Rhapsodie in Blue* klinkt op dit album in het oorspronkelijke arrangement dat bij de première in 1924 door de jazzband van Paul Whiteman werd uitgevoerd, in een bezetting met twee klarinetten, hobo, drie saxofoons, twee hoorns, twee trompetten, twee trombones, tuba, slagwerk, banjo, violen en contrabas.

Door toeval werd een pianolarol uit 1925 ontdekt, met de componist als solist. Er was echter één probleempje: de rol bevatte, behalve de solopartij ook de begeleidende pianopartij. Deze naar schatting vijf- à zes-

duizend gaatjes zijn door Jan Bouman afgeplakt. Het resultaat was onthullend. Gershwin bleek een grillig solist, veel 'jazzier' dan de huidige concertpianisten die veelal een 'geromantiseerde' versie spelen. Heel verrassend is dat het eerste deel heel overtuigend eindigt met DRIE slotakkoorden, die tegenwoordig altijd worden overgeslagen.

Majoor Arjan Tien: "We horen Gershwin's interpretatie via de door hemzelf ingespeelde pianolarol. Opmerkelijk hierbij zijn de enorm extreme vrijheden van Gershwin bij de door hemzelf aangegeven karakteromschrijvingen als *meno mosso e poco scherzando*, 'buiten' het tempo en eerder als *molto scherzando*.

Ook het *mesa di voce* (crescendo – decrescendo) wordt door hem nog sterk geïnterpreteerd als *rubato* en niet slechts als sterker en zachter worden. Daarnaast neemt hij enorme vrijheden in fraseringen, op enkele punten zelfs op het onritmische af, hetgeen voor ons als begeleiders een meer dan ambitieuze uitdaging bleek."

Onder leiding van majoor Tien hebben de Marinierskapel en Gershwin, met hulp van pianolist Jan Bouman, de première van deze gerestaureerde versie uitgevoerd in het Amsterdamse Concertgebouw op 26 januari 2020.

Voor meer informatie: www.pianola.nl

MUSICIANS ON THIS RECORDING

<i>flute</i>	Magda van der Kooi, Barbara Stribos, Bart van Tienen (piccolo)
<i>oboe</i>	Koen van der Leeuw, Wouter van den Broek (cor anglais)
<i>clarinet</i>	Bas van der Sterren (concertmaster), Ilse Oosterom-Jongen, Linda Schellingerhout, Daan Kuiper, Ton Kerstholt, Marlou van der Schoot-Vogelaar, Léon Zwijgers, Madeleine den Braven, Nanda Pletzers-Meering, *Koen Cuijpers, *Sophie Schreurs, Roger Palmen (E flat clarinet), Joep Hoefsloot (alto clarinet), Robin Loff (bass clarinet), Peter Bongaerts (contrabass clarinet)
<i>bassoon</i>	Tamara Smits, Nadine van de Merwe
<i>saxophone</i>	Jean-Pierre Cnoods (alto), *Jordi Rouschop (alto), Sander Looymans (tenor), Wout Claessens (baritone)
<i>french horn</i>	Arjan van de Merwe, Irene Schippers-Kruik, Harry Stens, *Martijn Appelo
<i>euphonium</i>	Renato Meli, Robbert Vos, Rodin Rosendahl
<i>trumpet/cornet</i>	Jeroen Schippers, Monique de Rooij, Olaf Schipper, Max Schrader, Bram Hartwig, Thomas Piet (soprano cornet)
<i>trombone</i>	Frank Kramer, Nick Caris, Lennart de Winter, *Fabian Vos (bass trombone)
<i>tuba</i>	Hans de Wilde, Harm Vuijk, Stefan Knuijt (synth vocals)
<i>double bass</i>	Laurens Knoop (synth bass)
<i>percussion</i>	Richard Dols, Sander Simons, Ronald Boumans, Patrick Eijdens, *Tim Verstegen, *Stan Beckers, *Jelmer Tichelaar
<i>piano/celesta</i>	Ron Cuijpers (percussion)
<i>harp</i>	*Saskia Rekké

additional musicians Rhapsody in Blue:

<i>pianola /</i>	
<i>player piano</i>	Jan Bouman / George Gershwin
<i>strings</i>	Nadia Wijzenbeek, Floor LeCoultré, Gideon Nelissen, Marta Ephrat-Lemanska
<i>tenor banjo</i>	Rick Kostelijk

**guestplayer on some tracks*

PREVIOUS RECORDINGS

MARINE BAND OF THE ROYAL NETHERLANDS NAVY CONDUCTOR MAJOR ARJAN TIEN

CCS 40818 **Rimsky & Co**
Originals / Rimsky-Korsakov,
Stravinsky, Prokofiev,
Shostakovich a.o.

Astonishing clarity of sound and texture thanks both to a crack ensemble and the superb recording. Brilliant, effervescent discoveries. BBC MUSIC MAGAZINE [5 STARS]

This is a delight to the ear. (...) This is an album I can enjoy almost every day—especially when I'm able to turn up the volume. STEREOPHILE RECORD TO DIE FOR

This is a tremendous album (...) marvellously entertaining Russian music (...) in state-of-the-art sound. (...) the tempi always seem exactly right and the playing is wonderfully alive (...) there is a real sense of

enjoyment. Sound: (...) there is exceptional depth (...) Clarity and definition are exemplary, so even in climaxes you can hear every line, without any loss of weight (...) the overall impression is one of exceptional brilliance.

AUDIOPHILE MAG ITALY (5 STARS)

CCS 42019 **Worthweill Originals**
/ Strauss, Beethoven,
Mendelssohn, Bruckner,
Hindemith, Schonberg, Weill

(...) here we are dealing with the equivalent of a full-blown symphony orchestra, albeit that for obvious mobility reasons strings are replaced by wind instruments. (...) This DSD digital file sounds superb! Lifelike, full of detailed information, without any hint of congestion nor distortion, and mastered with a well-judged surround. HRAUDIO.NET

Production

Channel Classics Records

Producer, recording engineer

Jared Sacks

Assistant recording engineer

Paul de Vugt

Editing, Mastering

Jared Sacks

Cover design

Ad van der Kouwe, Manifesta, Rotterdam

Liner notes

Clemens Romijn

Recording location

MCO, Studio 1, Hilversum

Recording dates

17-21 February 2020

Marinierskapel der Koninklijke Marine**Managing Director**

Major Cor Kneijens

Text suggestions/advice

Bart van Tienen

Technical Information**Microphones**

Bruel & Kjaer 4006, Schoeps

Digital converter

Horus / Merging Technologies (DSD256)

Editing software

Pyramix Workstation / Merging Technologies

Cables*

Van den Hul

Mixing board

Rens Heijnis, custom design

Mastering Room**Speakers**

Grimm LS1s-dmf

Cables*

Van den Hul

*exclusive use of Van den Hul 3T cables

September 2020

Dear Sir / Madam,

Thank you for purchasing '*Rhapsody in Navy Blue Originals*'! I hope you are enjoying the recording. Keep an eye out for future releases with the Marine Band of the Royal Netherlands Navy.

For a 25% Discount coupon code I invite you to sign up at our new website via this page:

channelclassics.com/welcome

On the website you will find the complete catalogue of the 400+ recordings that I made over the past 30 years with the Channel Family of Artists including Rachel Podger, Florilegium, Iván Fischer, Budapest Festival Orchestra, Rosanne Philippens, Anna Fedorova, Amsterdam Sinfonietta, Ragazze Quartet and many others.

Best wishes,
Jared Sacks

Founder, Producer, Engineer at Channel Classics Records

MARINE BAND OF THE ROYAL NETHERLANDS NAVY

CONDUCTOR MAJOR ARJAN TIEN

GEORGE GERSHWIN PIANO & JAN BOUMAN PIANOLA

1	STEPHEN MELILLO (1957-)	A SENDING	6.46
	ROBERT RUSSELL BENNETT (1894-1981)	SUITE OF OLD AMERICAN DANCES	
2		Cake Walk	4.05
3		Schottische	2.51
4		Western One-Step	3.13
5		Wallflower Waltz	3.11
6		Rag	3.40
7	SAMUEL BARBER (1910-1981)	COMMANDO MARCH	3.32
8	AARON COPLAND (1900-1990)	VARIATIONS ON A SHAKER MELODY	3.25
9	AARON COPLAND	FANFARE FOR THE COMMON MAN	3.17
	JOHN CORIGLIANO (1938-)	GAZEBO DANCES FOR BAND	
10		Overture	4.47
11		Waltz	2.48
12		Adagio	5.55
13		Tarantella	2.43
14	CHARLES IVES (1874-1954)	MARCH, 'OMEGA LAMBDA CHI'	2.52
15	AARON COPLAND	EMBLEMS	11.20
16	GEORGE GERSHWIN (1898-1937)	RHAPSODY IN BLUE	16.25

Total time 81.00

The music roll employed on this album is a registration of George Gershwin's own playing.

RHAPSODY IN NAVY BLUE | ORIGINALS

GERSHWIN COPLAND CORIGLIANO BARBER IVES MELILLO BENNETT